

тренування, а й відрізнятись від інших тренерів, уміло спілкуватися з людьми, мати більше клієнтів, ефективніше здійснювати свою професійну діяльність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
2. Ковальчук В. Особливості професійної діяльності спортивного тренера. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. 2014. Випуск 11 (52). С. 53-56.
3. Слободяник Н. В. Спілкування як основа психолого-педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу. *Psychological journal*. 2018. №4 (14). С. 206-216.

Петров Ігор Леонідович

викладач кафедри суспільно-гуманітарних наук
Одеський державний аграрний університет (м. Одеса)

ВОЛОНТЕРСТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

В умовах боротьби із військовою агресією росії кількість волонтерських ініціатив стрімко зростає і продовжує розширюватися. Важливість волонтерства для України визнана на державному і суспільному рівні, що обумовлюється потребами суспільства допомоги у вирішенні складних військових, соціально-економічних і гуманітарних проблем. Волонтерство під час війни є надзвичайно важливим фактором підтримки військових операцій та допомоги потерпілим. Волонтери вносять вагомий внесок у захист

національної безпеки, гуманітарну допомогу та розвиток громад (Сірко, 2023, 129). Питання волонтерської діяльності висвітлено у наукових працях Ю. Хорунжого, С. Харенко, А. Капської, Т. Лях, Ю. Поліщук та інших вчених. У сучасній науці дослідження впливу волонтерства на формування соціально значущих і особистісних якостей студентів залишається недостатньо вивченим.

Метою дослідження є узагальнення та систематизація існуючих знань про вплив волонтерської діяльності студентів закладів вищої освіти на формування їх соціально значущих якостей як майбутніх фахівців. Волонтер (від лат. «voluntarius» – воля, бажання, від англ. «voluntary» – добровільний, доброволець, йти добровільно) – це особа, яка за власним бажанням допомагає іншим. Поняття «волонтерство» почало використовуватися в українській науковій літературі, починаючи з 90-х років ХХ століття. У статті 1 Закону України «Про волонтерську діяльність» зазначається, що волонтерська діяльність – добровільна, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги (Закон України, 2011).

У волонтерській діяльності молоді люди, зацікавленні у розвитку комунікативних, організаційних умінь та навичок, а також у розвитку лідерських якостей особистості. Дуже часто волонтерами стають задля формування та розвитку своїх професійних здібностей, які створять можливості у майбутньому стати конкуренто-спроможними та висококваліфікованими спеціалістами (Демида, 2016, 168).

Практика волонтерської діяльності застосовується у професійній підготовці майбутніх фахівців. На думку І. Беха, важливо вчасно сформувати образ майбутньої професійної діяльності студентської молоді під час навчання

та окреслити перспективу майбутнього життєвого шляху (Бех, 2003, 165). Волонтерство допомагає молоді визначитись у життєвих цінностях, пріоритетах, усвідомити власні бажання та потреби. Участь у волонтерській діяльності впливає на прагнення, інтереси молодих людей, сприяє свідомому виборі майбутньої професійної діяльності (Марчук, 2023, 114), формуванню моральних і вольових якостей, працелюбності, відповідальності за доручену справу та її результати. Особливу роль виконує студентське волонтерство, завдяки якому майбутній фахівець стає учасником міжособистісних взаємовідносин і професіоналом своєї справи (Горінов, 2022, 175).

Якості, що розвиваються у студентів, залучених до волонтерства, сприяють готовності ефективніше працювати і успішніше *взаємодіяти* з іншими *людьми*, надавати їм допомогу. У дослідженні С. М. Демида і М. С. Носок була запропонована класифікація мотивів волонтерів: 1. Психологічні мотиви: потреба в почутті єдності та солідарності з іншими людьми, потреба у визнанні та спілкуванні. 2. Емоційні мотиви: покращення свого власного емоційного стану, отримання морального задоволення від допомоги іншим людям, здатності впливати на суспільні процеси. 3. Соціальні мотиви: бажання зробити свій внесок у зміни в суспільному житті, знайомство з новими людьми, реалізація власних ідей, проектів; відчуття суспільно-корисного змісту роботи, потрібність своєї праці, відчуття патріотизму. 4. Професійні мотиви: отримання нових знань, навичок, досвіду під час волонтерської діяльності, підготовка до майбутньої професії (Демида, 2016, 172). Н. І. Грищенко стверджує, що «у процесі волонтерської діяльності молодь розширює своє бачення, розвиває свій інтелектуальний рівень, реалізує можливість втілення своїх творчих планів та лідерського потенціалу. Особлива роль у формуванні лідерських якостей належить соціальному

проєктуванню, що сприяє підвищенню соціальних компетенцій та розвитку навичок і умінь волонтера» (Грищенко, 2018, 78).

Отже, можна зробити висновок, що у процесі волонтерської діяльності студентської молоді формуються соціально значущі якості (асертивність, самостійність, соціальна активність, соціальна відповідальність, толерантність, громадянськість, гуманність, доброта, почуття обов'язку, сила волі), необхідні у майбутній професійній діяльності, збагачується професійний досвід, розвивається креативно-творча діяльність, комунікативні здібності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бех, І. Д. (2003). *Виховання особистості* (Кн. 2). Либідь.
2. Горінов, П., & Драпушко, Р. (2022). *Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження*. Державний інститут сімейної та молодіжної політики.
3. Грищенко, Н. І. (2018). Волонтерський рух в сучасній Україні як стратегія розвитку молодіжного лідерства. *Вісник Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут"*. Політологія. Соціологія. Право. (2), 73–78.
4. Демида, С. М., & Носок, М. С. (2016). Мотивація студентів до волонтерської діяльності. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. (13), 168–174.
5. Закон України «Про волонтерську діяльність» № 3236-VI (2011). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
6. Марчук, А. В., & Лобода В. В. (2023). Волонтерська діяльність як засіб самовизначення й самореалізації молоді. *Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві*. 2(48), 104–116.
7. Сірко, В. С. (2023). Волонтерство під час війни в Україні: права та гарантії. *Південноукраїнський правничий часопис*. (2), 124–129.